

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 17 febr. 1899, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 62 § i strafflagen för krigsmagten.

Uti en i Andra Kammaren väckt och till lagutskottet hänvisad motion, n:o 93, anför herr *N. Wallmark*:

»Strafflagen för krigsmagten af den 7 oktober 1881 innehåller uti §§ 60, 61 och 62 bestämmelser angående det fall, att krigsman gör sig skyldig till rymning. De båda förstnämnda paragraferna angå det förhållandet, att rymning sker under pågående krig eller då i anledning af krigsfara mobilisering egt rum eller förestår. Den 62 § afser rymning under fredstid. Såsom straff i sistnämnda fall föreskrifver lagen afsättning, derest brottet blifvit begånget af officer eller underofficer, samt stadgar, för den händelse någon af manskapet dertill gör sig skyldig, att den felande skall straffas första gången med disciplinstraff af sträng arrest, andra gången med fängelse i högst sex månader, tredje gången med fängelse från och med sex månader till och med ett år samt fjerde och följande gånger till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Det. disciplinstraff, som utgör påföljden af soldats rymning första resan, kan enligt 20 § af strafflagen för krigsmagten icke blifva svårare än åtta dagars sträng arrest.

Enligt min uppfattning och enligt den erfarenhet, som under senare tider framträdt, måste sistberörda straffbestämmelse anses alldeles för låg; och det är i syfte att vinna en ändring härutinnan som jag tager mig friheten att nu hos Riksdagen härom väcka förslag.

Inom det län, jag tillhör och, såsom jag tror mig veta, äfven inom andra län hafva under senare tider rymningsbrott från manskapets sida blifvit i beklaglig grad talrika. Anledningarna härtill äro icke svåra att finna. Den ökning i tienstgöring, som med senaste arméorganisation inträdt, tillika med den ökning i tillfällena att med lätthet finna lönande arbetsförtjenster, hvilken våra dagars ekonomiska utveckling medfört, samverka till att göra soldaten i många fall obenägen att qvarstå i den beställning vid krigsmagten, som han åtagit sig. och innebära för honom en frestelse att söka genom rymning undandraga sig de pligter, dem han såsom krigsman iklädt sig. Icke minst befrämjas hans benägenhet att vedervåga ett dylikt kontraktsbrott genom vetskapen, att, om hans undanhållande från tienstgöringen icke skulle komma att lyckas, utan han blefve ertappad, påföljden häraf icke är annan eller svårare än åtta dagars sträng arrest. Det inträffar fördenskull icke sällan, att soldaten eller fältjägaren tillsäger sina rotehållare, att han icke vidare vill stå kvar i tienst mot åtnjutande af de förmåner, som äro i kontrakt betingade, utan fordrar en kontant tillökning i lön af exempelvis 50, 100 eller 200 kronor årligen, under framhållande, att, om detta icke medgifves honom, han nog skall veta bereda sig utväg att blifva tienst fri i allt fall. Och i de många fall, der hotelsen sättes i verket och rymning för ändamålet anlitas, komma rotehållarne, som under senaste åren fått skaffa fältjägare för mycket hög lega, varierande emellan 200 och 600 kronor förutom årslönen, i ganska stor och känbar förlägenhet.

Det missförhållande, som jag påpekat, är naturligen att beklaga, icke från synpunkten af rotehållarnes intresse allenast, utan väsentligen med hänsyn till att de ordningens och pligtens band, som oafvisligen måste inom militärväsendet hållas vid magt, derigenom försvagas och upplösas. De täta rymningsbrotten och den lindriga påföljd, som inträder, i händelse den förrymde en gång ertappas, äro ty värr alltför mycket egnade att försvaga den känsla utaf åtagen krigsmannapligt, hvars bevarande är af så ytterst stor vikt.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag fördenskull hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af andra stycket utaf 62 § strafflagen för krigsmagten, att den i

sagda lagrum stadgade straffpåföljd måtte, särskildt i hvad den afser första resan rymning, varda skärpt.»

Uti motionen hafva tre af Andra Kammarens ledamöter instämt.

Ehuru utskottet icke vill förneka, att rymningsbrott bland krigsmanskapet, åtminstone i vissa delar af vårt land, ganska ofta förekomma, och att detta förhållande i någon mån kan anses sammanhänga dermed, att straffpåföljden för första resan sådan förseelse enligt gällande lag är ganska lindrig, hyser utskottet betänkligheter mot att tillstyrka bifall till motionärens förslag.

Motionären har till stöd för detta åberopat de olägenheter, som rymningssofoget skulle innebära för rotehållarne, i det att desse för att förekomma rymning ofta nödgades att bevilja soldaterna större förmåner, än skäligt vore, liksom de ock, då rymning skett, med hänsyn till den höga lega, som numera fordrades, lätt komme i förlägenhet för att skaffa annan man i den rymdes ställe. Dessa olägenheter, huru behjertansvärda de än må vara, synas utskottet icke i och för sig kunna gifva anledning till skärpning af det straff, som nu finnes för första resan rymning stadgad. Det må nemligen uppmärksammas, att rymningsbrottets beläggande med straff uteslutande måste anses hafva tillkommit med hänsyn till det allmännas intresse af att krigsmagten bevaras fulltalig och stridsduglig samt att en god anda råder inom densamma, och ingalunda haft till syftemål att bereda rotehållarne effektivare skydd mot kontraktsbrott från soldaternas sida, än vår lag i allmänhet beredt kontrahenterna uti andra aftal. Först om och när straffet för rymning visar sig vara från det allmännas synpunkt af allt för ringa skärpa och detsamma ej förmår fylla det dermed afsedda ändamålet att innebära garanti för ordningens upprätthållande inom krigsmagten, är det enligt utskottets tanke af nöden att vidtaga åtgärd i det af motionären angifna syftet. Huruvida ett sådant behof nu föreligger, är utskottet ej i tillfälle att med bestämdhet afgöra. Man torde emellertid kunna hysa den förvissningen, att de militära myndigheterna hafva sin uppmärksamhet riktad på dessa förhållanden, så att, när hänsynen till det allmänna intresset sådant kräfver, Kongl. Maj:t icke skall underlåta att hos Riksdagen göra framställning om den skärpning af det för rymningsbrottet utsatta straff, som af sådan anledning finnes erforderlig.

Förutom nu omnämnda hufvudskäl mot antagande af motionärens förslag möter mot bifall till detsamma äfven en formel betänklighet. Det torde nemligen få antagas, att de straff, som uti ifrågavarande paragraf af

strafflagen för krigsmagten finnas stadgade för de olika resorna rymningsbrott, stå till hvarandra i ett organiskt afpassadt samband, hvarför det ej kan vara lämpligt att för första resan rymning vidtaga straffskärpning utan att samtidigt utredning sker om den straffskärpning för öfriga i paragrafen omförmälda rymningsbrott, som deraf kan påkallas.

Med stöd af det ofvan anförda hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 februari 1899.

På lagutskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.

Reservation

af herr *Husberg*.
